

Intermodal sjöfart

—informationsmaterial till små- och
medelstora transportköpare

1. Introduktion

Detta material har tagits fram för att underlätta för framförallt små- och medelstora transportköpare som vill förstå och använda intermodal sjöfart som en del av sina logistiklösningar. Syftet är att bidra till en mer hållbar och tillförlitlig transportsektor genom att lyfta fram sjöfartens möjligheter och visa på praktiska vägar framåt. Materialet är tänkt som en inspirationskälla och vägledning som kan ge stöd åt transportköpare. Innehållet är inte ett kravdokument eller en regelbok, utan ett hjälpmedel för att börja hitta möjligheter, formulera relevanta krav och fatta mer informerade beslut.

Några av de fördelar som finns med intermodal sjöfart är:

- **Ekonomi och kapacitet**

Intermodal sjöfart är ofta ett kostnadseffektivt alternativ för att transportera gods internationellt, särskilt vid större volymer eller tungt gods. Tack vare stordriftsfördelar kan stora kostnaderna spridas över många enheter, vilket ger en låg marginalkostnad¹.

- **Tillförlitlighet**

Intermodal sjöfart kan ge en hög grad av punktlighet och förutsägbarhet. Det gör att du som transportköpare kan planera långsiktigt och undvika oväntade avbrott².

- **Mångsidighet i lasttyper**

Intermodal sjöfart har en stor förmåga att hantera många olika typer av gods. Standardiserade containrar gör det enkelt att frakta allt från konsumentvaror till industriprodukter. För större eller otympliga varor finns möjligheten till styckegods- och projektlaster, medan rullande gods transporteras via RoRo-fartyg. Dessutom erbjuder intermodal sjöfarten lösningar för både torr- och våtbulk. På så sätt kan nästan alla branscher hitta en passande transportlösning till sjöss.

- **Miljö och hållbarhet**

Sjöfart är ett av det mest energieffektiva trafikslaget sett till utsläpp per tonkilometer.³ Genom att transportera stora volymer i ett och samma fartyg minskar behovet av många resor, vilket sänker klimatavtrycket per enhet.⁴ Branschen utvecklas dessutom snabbt mot ännu mer hållbara lösningar. Dessa innovationer, i kombination med andra miljöfrämjande tekniker, gör att klimatpåverkan kan minska ytterligare framöver⁵.

- **Riskreducering, flexibilitet och resiliens**

Intermodal sjöfart kan fungera som ett extra ben att stå på i din logistikstrategi. Genom att sprida godsflöden över flera trafikslag minskar du sårbarheten vid störningar i väg- eller järnvägsnätet. Långsiktiga avtal med rederier kan också ge stabilitet i tider av osäkra marknadsförutsättningar. På så sätt kan intermodal sjöfart bidra till lägre utsläpp, ökad robusthet och leveranssäkerhet.

¹ OECD/ITF. *The Impact of Mega-Ships*. International Transport Forum. (2015). <https://www.itf-oecd.org/impact-mega-ships> (Hämtad 2025-11-20).

² OECD/ITF. *The Impact of Mega-Ships*.

³ European Environment Agency (EEA). *Greenhouse gas emission efficiency of different transport modes for freight*. (2025). <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/reducing-greenhouse-gas-emissions-from-heavy-duty-vehicles-in-europe/greenhouse-gas-emission-efficiency-of-different-transport-modes-for-freight-left-and-passenger-right> (Hämtad 2025-11-20).

⁴ Lindstad, H., Asbjørnslett, B.E. & Strømman, A.H. *The importance of economies of scale for reductions in greenhouse gas emissions from shipping*. Energy Policy, 46 (2012): s. 386–398. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.03.077>

⁵ DNV. (2024). *Maritime Forecast to 2050*. <https://www.dnv.com/maritime/maritime-forecast/>

2. Så fungerar sjötransporter

För att komma igång är det bra att förstå hur uppläggen ser ut, vilka aktörer som är inblandade och vilka val du som transportköpare har. En god förståelse för grunderna gör det lättare att ta nästa steg och börja undersöka hur intermodal sjöfart kan bli en del av dina logistiklösningar.

Typer av fartyg, laster och måtenhet

Sjöfart delas ofta in i olika kategorier:

Fartygstyp	Typiska laster	Vanlig måtenhet
Containerfartyg	Styckegods i standard- och specialcontainrar: elektronik, maskiner, textilier, livsmedel, kylvaror, kläder m.m	TEU (antal 20-fotscontainrar)
Bulkfartyg	Torrbulk: spannmål, kol, malm, pellets, cement. Break-bulk: säckar, buntar, virke, maskindelar, projektlaster	DWT (Deadweight tonnage, lastkapacitet i ton)m ³ för vissa bulklaster
Tankfartyg	Flytande last: ex. råolja, diesel, bensin, kemikalier, LNG, LBG	DWT (lastkapacitet i ton) m ³ (tankvolym)
RoRo/Ropax	Rullande last: lastbilar, trailers, bilar, maskiner, specialfordon, men även andra typer av industritransporter	Lane meters (antal meter lastgata för fordon)

Rederi vs Speditör

Du kan köpa sjötransport direkt från ett rederi eller via en speditör:

- Speditör: Fungerar som mellanhand och kan hjälpa till med bokning, samordning, tullhantering och eventuell lagring.
- Rederi: Ger ofta bättre överblick och mer kontroll. En trend är att rederier alltmer erbjuder integrerade logistiktjänster i sina värdeerbjudande. Detta gör att de allt mer konkurrerar med speditörerna men att rederierna gör det med utgångspunkt att man äger transportmedlen (exempelvis fartyg), vilket inte är fallet med speditörerna.

Spotmarknad vs längre avtal

Transporten kan köpas som enstaka bokningar på spotmarknaden eller genom längre avtal där pris och kapacitet säkras över tid. Förutsägbarhet i volymer och rutter kan ge bättre villkor och tydligare planeringsmöjligheter.

3. Hur du går tillväga

Nedan får du en introduktion till vad du behöver veta för att ta de första stegen till att använda intermodal sjöfart. Många rederier är öppna för att diskutera nya ruttupplägg, anpassa avgångstider eller samordna transporter i samarbete med andra aktörer. Speditörer kan också hitta nya ruttupplägg tillsammans med rederier. En öppen och kontinuerlig dialog underlättar både planering, samordning och riskhantering. Genom att involvera både inköps- och marknadsfunktioner tidigt i processen skapas en gemensam förståelse för möjligheter och begränsningar.

1. Börja med en behovsanalys

Här är det en stor fördel om företaget har en transportstrategi som utgår från varuförsörjningskedjorna som är nedbruten i ett antal policys. Ett första steg är att analysera dina nuvarande godsflöden. Titta på vilka transporter som lämpar sig bäst för intermodal sjöfart. Det kan handla om längre sträckor inom eller till Europa, regelbundna sändningar av tungt eller volymkrävande gods samt flöden som inte är lika tidskritiska

2. Ta kontakt med transportörer

Nästa steg kan vara att ta kontakt med ett rederi, skeppsmäklare eller en speditör för att diskutera möjliga upplägg. För att hitta lämpliga aktörer kan du exempelvis gå till hemsidorna för branschorganisationer som Sveriges Skeppsmäklare⁶ och Svensk Sjöfart⁷, där det finns listor över medlemsföretag. Även internationella organisationer erbjuder liknande översikter. Du kan också rådfråga dina befintliga logistikpartners då de ofta har etablerade samarbeten med rederier.

Ett annat sätt att komma igång är att börja med en speditör. De fungerar som mellanhand och kan hjälpa dig att hitta rätt lösning, samordna transporter och ge råd om tullhantering eller lagring.

FAKTARUTA: Tips inför dialogen

En bra dialog med rederier eller speditörer blir enklare om du förbereder några grundläggande uppgifter. Det hjälper dig att få mer träffsäkra förslag och underlättar om ni senare vill testa ett pilotupplägg.

Mandat och behov

- Inled med ditt mandat och vilken kontroll du/ni har över era varuförsörjningskedjor.
- Redogör sedan för er transportstrategi och policys.

Beskriv ditt flöde:

- Vilka sträckor eller relationer som är aktuella
- Ungefärliga volymer per vecka, månad eller år
- Om godset exempelvis är tungt, skrymmande eller känsligt

Tydliggör dina krav:

- Tydliggör nödvändighet att få en attraktiv kostnads- och prisbild och hur den balanseras med andra mål (exempelvis hållbarhet)
- Önskade ledtider, leveransfrekvens och flexibilitet
- Eventuella särskilda krav (temperatur, farligt gods, pallhantering etc.)
- Eventuella behov av lagring eller terminalhantering, digitala krav

Hållbarhet och uppföljning:

- Om ni vill följa upp utsläpp via exv. verktyg som *Clean Shipping Index (CSI)* eller *Environmental Ship Index (ESI)*

⁶ www.sverigesskeppsmaklare.se

⁷ <https://www.sweship.se>

3. Testa med ett pilotprojekt

Ett effektivt sätt att komma igång är att genomföra ett pilottest. Genom att använda sjötransport för en eller ett par transporter får du praktisk erfarenhet utan att ta stora risker. Ett pilottest kan ge dig värdefulla insikter kring ledtider, samordning, kommunikation och kostnader. Det gör det också lättare att få med interna intressenter som behöver se att lösningen fungerar i praktiken.

4. Samverka med andra köpare

Ett alternativ är att samordna volymer med andra företag som har liknande behov. På så sätt går det ofta att uppnå högre fyllnadsgrad, stabilare ruttor och bättre villkor. I vissa fall kan gemensamma initiativ till och med resultera i att ett rederi startar en ny linje eller anpassar sin tjänst efter de samlade behoven.

5. Tänk långsiktigt

Det är viktigt att se intermodal sjöfart som ett långsiktigt strategiskt val snarare än en enskild transportlösning. Genom att börja stegvis och bygga relationer med rätt aktörer kan intermodal sjöfart bli ett värdefullt tillskott i din transportstrategi.

6. Ställ krav och ingå avtal

Som transportköpare har du stora möjligheter att påverka hur sjötransporterna utförs. Dina krav kan säkerställa att du får en lösning som är anpassad till verksamhetens behov. För sjöfrakt finns flera sätt att teckna avtal med din speditör som använder sjöfrakt eller direkt med rederier. För det senare används vanligen avtal från BIMCO⁸ eller Svenska standardavtal⁹

7. Kontaktperson

En viktig del är att ställa krav på personligt engagemang och exempelvis få en eller flera namngivna kontaktpersoner. Andra viktiga aspekter är regelbunden och strukturerad återkoppling på utförda uppdrag samt ”exception reporting” dvs återkoppling på utförda uppdrag som inte lever upp till kvalitets- eller pris-krav.

4. Att ställa krav vid köp av sjötransporter

Teknikneutralitet som utgångspunkt

Ett sätt att börja är att formulera kraven teknikneutralt. Det innebär att du beskriver det resultat du vill uppnå snarare än att bestämma hur leverantören ska göra. Genom att formulera kraven som mål snarare än specifika lösningar ger du utrymme för olika typer av tekniker och tillvägagångssätt.

Anpassa kraven efter behov och marknad

Vilka krav som är rimliga att ställa beror på både dina behov och hur mogen marknaden är. Genom att föra dialog med transportörer eller speditörer får du en bättre bild av vad som är realistiskt att uppnå.

Olika typer av krav

När du väl har en bild av dina behov kan kraven utformas inom flera områden. Genom att kombinera olika typer av krav skapar du bättre förutsättningar för transporter som är både hållbara och anpassade till din verksamhets behov.

⁸ <https://www.bimco.org/contractual-affairs/bimco-contracts/articleTypeList=6a99ff08-f0f6-4070-a85b-75e9f68718f8>

⁹ <https://www.sweship.se/vara-fragor/naring-och-transport/svenska-sjofartsavtal/>

Områden att lyfta i dialogen

När du planerar sjötransporter finns det flera parametrar som har stor betydelse för både kostnader och punktlighet. Genom att förstå och diskutera dessa med din transportör kan du skapa bättre förutsättningar för effektiva och hållbara lösningar.

Ledtid

Transportens ledtid är en av faktor att ta hänsyn till. Kortare ledtider kan ibland kräva högre hastigheter, vilket kan innebära ökade utsläpp per fraktat ton. Om du däremot kan acceptera något längre ledtid behöver det inte betyda sämre leveransprecision. Tvärtom kan längre ledtid ofta bidra till stabilare planering och mer energieffektiva lösningar.

Frekvens

Hur ofta du transporterar spelar också stor roll. När leveranskraven gällande frekvens justeras kan det ofta öppna upp för fler och mer kostnadseffektiva transportmöjligheter.

Framförhållning

Ju tidigare du kan kommunicera dina transportbehov, desto lättare blir det för speditörer och rederier att planera optimalt. Om du delar prognoser över flera månader kan transportören förbereda kapacitet och samordna med andra kunder. Det kan leda till bättre fyllnadsgrad, lägre kostnader och mindre klimatpåverkan.

Hastighet

Fartygens bränsleförbrukning ökar generellt när hastigheten höjs. Därför kan en något längre resa i lägre fart ge stora vinster både för klimatet och ekonomin.

